

Τράπεζα Θεμάτων Αρχαία Γενικής Παιδείας Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18700

ΘΕΜΑ 141^{ον} Σοφοκλέους, *Αντιγόνη*, στ. 441-457

Α. ΚΕΙΜΕΝΟ

- ΚΡ. Σε δή, σε τήν νεύουσαν εἰς πέδον κάραι,
φής, ἢ καταρνή μὴ δεδρακέναι τάδε;
- ΑΝ. Καὶ φημί δρᾶσαι κούκ ἀπαρνούμαι τὸ μῆ.
- ΚΡ. Σὺ μὲν κομίζεις ἂν σεαυτὸν ἢ θέλεις
ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον 445
σὺ δ' εἶπέ μοι μὴ μήκος, ἀλλὰ συντόμως,
ἤδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε;
- ΑΝ. Ἥϊδῃ τί δ' οὐκ ἔμελλον; ἐμφανῆ γὰρ ἦν.
- ΚΡ. Καὶ δῆτ' ἐτόλμας τοῦσδ' ὑπερβαίνειν νόμους;
- ΑΝ. Οὐ γάρ τι μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, 450
οὐδ' ἢ ξύννοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,
οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὠμόμην τὰ σὰ
κηρύγμαθ' ὥστ' ἀγραπτα κάσφαλῆ θεῶν
νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455
Οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε
ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἐξ ὄτου φάνη.

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Σε δή, σε τήν νεύουσαν ... ὑπερβαίνειν νόμους;

Μονάδες 30

Β. 1.

ΚΡ. Σε σένα λοιπόν, σε σένα μιλώ, που σκύβεις το κεφάλι στο έδαφος, ομολογείς ή αρνείσαι ότι έχεις κάνει αυτά;

ΑΝ. Και ομολογώ ότι το έκανα και δεν αρνιέμαι ότι δεν το έκανα.

ΚΡ. Εσύ, λοιπόν, μπορείς να πας όπου θέλεις, απαλλαγμένος εντελώς από τη βαριά κατηγορία· εσύ όμως πες μου, όχι με πολλά λόγια, αλλά σύντομα, γνώριζες ότι είχε διακηρυχθεί να μην κάνεις αυτά;

ΑΝ. Το γνώριζα· πως θα μπορούσα να μην το ξέρω; Αφού ήταν γνωστό στο όλους.

ΚΡ. Και πάλι τόλμησες να παραβείς αυτούς εδώ τους νόμους;

2. Τι προσωποποιούσε ο θεός Διόνυσος και ποιες σχετικές αντιλήψεις είχαν οι λατρευτές του;

Μονάδες 10

B. 2.

Ο Διόνυσος, ως θεός του κρασιού και του αμπελιού, προσωποποιούσε τον κύκλο των εποχών του έτους, τη διαδικασία της σποράς και της βλάστησης, τη γονιμοποίηση των καρπών και γενικά όλες τις μυστηριώδεις παραγωγικές δυνάμεις της φύσης. Αυτόν τον αδιάκοπα επαναλαμβανόμενο κύκλο της ζωής και του θανάτου οι λατρευτές του Διονύσου τον είχαν συνδέσει με τη γέννηση του θεού, τη δράση του, το θάνατό του και την επαναφορά του στη ζωή. Φαντάζονταν ακόμα το θεό να κυκλοφορεί ανάμεσα στους ανθρώπους, μαζί και με τους τραγόποδες ακολούθους του, τους Σατύρους και να παρακινεί όλους να ξεχάσουν τις έγνοιες της ζωής και να παραδοθούν στο γλεντοκόπι και στη χαρά.

3. α) Να συνδέσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τη λέξη της Β' στήλης με την οποία έχουν ετυμολογική συγγένεια (δύο λέξεις της Α' στήλης περισεύουν):

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. δρόμος	
2. τροχάδην	α) υπερβαίνω
3. βλήμα	
4. δρομέας	
5. ανατροπή	β) υπερτρέχω
6. βάθρο	
7. βαθμός	

Μονάδες 5

β) *αίτιας, ἐλεύθερον, ἐμφανῆ, κηρύγματα, νόμους*: Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου ένα ομόρριζο ρήμα της αρχαίας ελληνικής.

Μονάδες 5

B. 3.

α) 1 – β, 2 – β, 4 – β, 6 – α, 7 – α

β) αίτιας ⇒ αιτιῶ

ἐλεύθερον ⇒ ἐλευθερώω -ῶ

ἐμφανῆ ⇒ φαίνω

κηρύγματα ⇒ κηρύττω / κηρύσσω

νόμους ⇒ νέμω

Επιμέλεια: Κουράκου Γεωργία